

บทที่ 5

แบบจำลองความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง
ศูนย์การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นตามอัครยาชัยในจังหวัดขอนแก่น

5.1 องค์ประกอบเชิงนโยบายของศูนย์

5.1.1 ชื่อองค์กร

เขียนโฮมศิลป์

เขียน เป็นคำกริยา หมายถึง ฝึกหัด ได้รับความรู้

โฮม เป็น เป็นคำกริยา หมายถึง เอาเข้าด้วยกัน รวม

เขียนโฮมศิลป์ เป็นศูนย์ศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นอีสาน ที่หลอมรวมเอาปัจจัยที่เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต อันอุดมไปด้วยคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นอีสาน สอดแทรกเข้าไปในวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนสังคมร่วมสมัยด้วยกระบวนการเรียนรู้ กิน อยู่ ดู ฟัง ใช้ เพื่อให้เกิดสมดุลระหว่างมิติภายนอกและมิติทางจิตวิญญาณแห่งการเข้าใจตนเอง

5.1.2 ลักษณะขององค์กร

เป็นศูนย์การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นตามอัครยาชัยแบบไม่แสวงหากำไร ที่ครบวงจรปัจจัยอันเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต คือเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่มีทั้ง

1. คริวพื้นบ้าน
2. ที่พักเฮือนอีสาน (Home stay)
3. สถานที่ทำงานด้านศิลปะและหัตถกรรมพื้นถิ่น (Art Workshop)
4. ศูนย์สุขภาพกายใจ (Club & Meditation)

5.1.3 ที่มาของแนวความคิด

กระบวนการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่ในระบบการศึกษาปัจจุบัน ไม่ได้เอาวิถีชีวิตเป็นตัวตั้ง เป็นการเรียนแบบแยกส่วนเอาวิชาเป็นตัวตั้ง เน้นการฝึกเทคนิคทักษะฝีมือ ห่างไกลจากความจริง ความดี ความงาม ทำให้เกิดปัญหาต่างๆตามมา เช่น ทำงานไม่เป็น ไม่มีงานทำ คิดไม่เป็น จัดการไม่เป็น อยู่ร่วมกับตนเองและผู้อื่นไม่เป็น จัดการกับความขัดแย้งในตนเองและกับผู้อื่นไม่ได้ ทำให้ไม่สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติ หลงลืมรากเหง้าของตนเอง ไม่รู้จักประโยชน์และคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้ไม่สามารถที่จะเรียนรู้ปรับใช้ศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองในการอยู่ร่วมกันในสังคมร่วมสมัย ทั้งที่ฐานการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมน่าจะเป็นทางออกของจิตวิญญาณ ที่ช่วยให้มนุษย์สามารถปรับสภาวะความสมดุลระหว่างการทำงานและพฤติกรรมภายนอกกับโลกภายในคือจิตวิญญาณ รู้จักและเข้าใจธรรมชาติภายในของตนเองผ่านการเรียนรู้ กิน อยู่ ดู ใช้ จากศิลปะและวัฒนธรรมอีสานที่เรียบง่ายใกล้ตัว ในวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นปกติสุข

5.1.4 กรอบแนวคิด

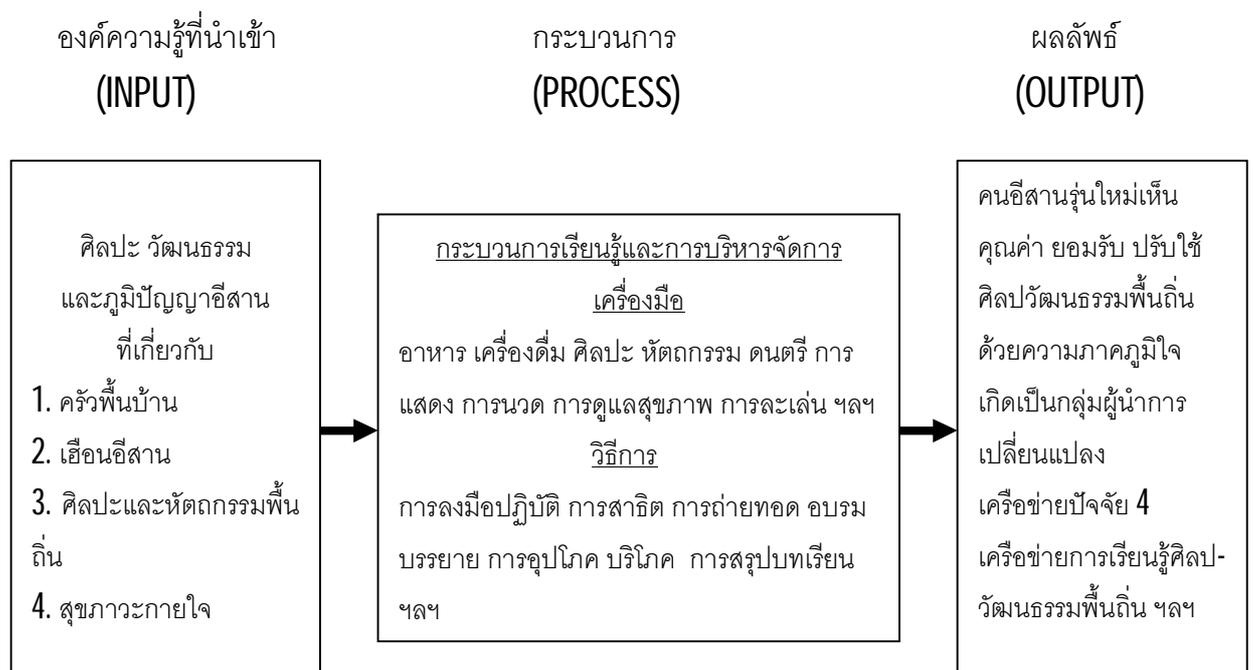
กระบวนการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นเป็นกระบวนการศิลปะสาธารณะกุศล ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นกระบวนการเรียนรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่น และเพื่อเปิดพื้นที่ของศิลปะพื้นถิ่นแบบวิถีการดำเนินชีวิตชุมชน ที่มีความกลมกลืนสอดคล้องกับศรัทธาความเชื่อทางศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่นโดยเน้นการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดกระบวนการปรับเปลี่ยน เรียนรู้คุณค่าภูมิปัญญาของศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างเป็นอิสระและแท้จริง โดยไม่มุ่งเพียงการพัฒนาฝีมือ แรงงาน เทคนิค แต่เป็นไปเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสมดุลระหว่างการพัฒนาภายนอกและกระบวนการพัฒนาทางจิตวิญญาณ เห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียวกันของ ความจริง ความดี ความงาม โดยการประยุกต์ปรับเปลี่ยนและบูรณาการผ่านปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิต ด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาแบบท้องถิ่นอีสาน เพื่อให้ผู้คนในสังคมร่วมสมัย เกิดตระหนักในคุณค่า

ด้วยกระบวนการเรียนรู้ กิน อยู่ ดู ฟัง ใช้ ปัจจัยสี่เหล่านี้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อให้วัฒนธรรมพื้นถิ่นมีชีวิต เอื้อประโยชน์ให้กับชุมชน ชาวบ้าน ที่สร้างสรรค์ ประดิษฐ์ ศิลปะ และวัฒนธรรม ให้เกิดเป็นอาชีพที่สร้างรายได้อันจะช่วยให้วัฒนธรรมพื้นถิ่นคงอยู่ต่อไป

ส่งผลให้เกิดทางเลือกใหม่ในการดำเนินชีวิตของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนรุ่นใหม่ ให้เห็นคุณค่า ยอมรับ ปรับใช้ศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นในชีวิตประจำวันด้วยความภาคภูมิใจ เกิดเป็นเครือข่ายกลุ่มผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านศิลปวัฒนธรรม เครือข่ายปัจจัย 4 เครือข่ายการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่น ฯลฯ

ภาพที่ 5.1

แผนภูมิแสดงกรอบแนวคิดในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นอีสาน

ศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาอีสานที่ใช้ในการจัดกระบวนการ คือ

ปัจจัยที่ 1 ครัวพื้นบ้าน อาหาร เครื่องดื่ม และวัฒนธรรมการกินของอีสาน

ปัจจัยที่ 2 เฮือนลาวอันเป็นศิลปะภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดสภาพแวดล้อมและที่อยู่อาศัยของคนอีสาน

ปัจจัยที่ 3 ศิลปะและหัตถกรรม อันประกอบด้วย เครื่องนุ่งห่ม เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำมาหากินและการดำรงชีวิต

ปัจจัยที่ 4 ภูมิปัญญาในการดูแลสุขภาพทั้งกายและใจ เช่น หมอชาวบ้าน การนวด การบำบัด การดูแลสุขภาพ การอยู่ไฟ การอบสมุนไพร หมอลำผีฟ้า การแสดง การละเล่น กีฬาพื้นบ้าน เป็นต้น

5.1.5 วิสัยทัศน์

อนาคตของคนอีสานรุ่นใหม่เห็นคุณค่า ยอมรับ และปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดำเนินชีวิต ด้วยความนอบน้อมเคารพในศักดิ์ศรีของภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดการสานต่อ สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นจากรุ่นสู่รุ่น เกิดเป็นเครือข่ายภูมิปัญญาทางศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นอีสานที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง มีความสมดุลทั้งภายในและภายนอก สามารถประกอบอาชีพเป็นการทำงานในการดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุข

5.1.6 ภารกิจ (Mission)

เฮียนโฮมศิลป์ จะทำหน้าที่เป็นผู้เปิดประตูสู่สภาวะการเรียนรู้ของบุคคลและชุมชน ด้วยการปฏิบัติและนำไปใช้ในวิถีชีวิตจริง เพื่อให้เกิดความกลมกลืน มองเห็นความเชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียวกันของความจริง ความดี ความงาม ผ่านกระบวนการทางศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นและปัจจัยสี่ในวิถีการดำเนินชีวิตเป็นฐานของการเรียนรู้ ด้วยการกินอยู่ ดูฟัง ใช้ให้เป็น

5.1.7 วัตถุประสงค์ (Objective)

1. เปิดจิตวิญญาณในการเรียนรู้ของบุคคลและชุมชนท้องถิ่น ผ่านกระบวนการทางศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นและปัจจัยสี่ในวิถีการดำเนินชีวิต เป็นเครื่องมือในการสร้างสมดุลในการพัฒนาคุณภาพภายนอกและภายใน
2. เพื่อประสานให้เกิดการเชื่อมโยง การเรียนรู้ร่วมกันเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นและสนับสนุนเครือข่ายให้เกิดความมั่นคงทั้งภายนอกและภายในอย่างยั่งยืน
3. สนับสนุนให้เกิดการเก็บรวบรวมองค์ความรู้ การถอดบทเรียน ปรับ สร้างภูมิปัญญาทางศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่น ด้วยกระบวนการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นแบบร่วมสมัยสวนกลับ

5.1.8 เป้าหมาย (Goal)

1. เครือข่ายปราชญ์ภูมิปัญญาทางด้านศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นบนฐานของงานพื้นฐานอาชีพที่ยั่งยืน
2. เครือข่ายกลุ่มผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่น (Change Agent Network)
3. เครือข่ายการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นตามอัธยาศัย

5.2 ความเป็นไปได้ด้านการบริหารจัดการ

5.2.1 รูปแบบขององค์กร

ดำเนินงานในลักษณะศูนย์การเรียนรู้ที่ไม่แสวงหาผลกำไร (Non Profit Organization) เน้นการดำเนินงานโดยระบบเครือข่าย โดยเริ่มจากการแสวงหาความร่วมมือในกลุ่มผู้นำที่มีความรักและสนใจงานด้านศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่น เช่น นักปราชญ์หรือผู้รู้ในชุมชน พระสงฆ์ ผู้นำท้องถิ่น ศิลปิน นักวิชาการ ครู อาจารย์ นักบริหารจัดการงานวัฒนธรรม ที่มีฐานของเครือข่ายอยู่แล้ว หรือต้องการที่จะพัฒนาเครือข่ายขึ้นมาใหม่ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน คล้ายกับลักษณะของการเข้ามาเป็นหุ้นส่วน เพื่อให้เกิดการพัฒนาทุนทางสังคมในด้านต่างๆ จนกระทั่งสามารถกระจายการมีส่วนร่วม ผลประโยชน์และกำไรไปสู่หุ้นส่วนย่อยในเครือข่ายที่เป็นชาวบ้าน ซึ่งเป็นผู้สร้างสรรค์ ผู้ผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ทางศิลปวัฒนธรรมที่แท้จริง คล้ายกับการดำเนินงานในการจัดตั้งกองทุน หรือ ระบบสหกรณ์

5.2.2 ลักษณะโครงสร้างองค์กร (organization structure)

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

1. คณะกรรมการที่ปรึกษา เป็นผู้มีความสนใจและรักในศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นอีสาน ซึ่งประกอบด้วย ผู้นำองค์กรบริหารท้องถิ่น ผู้นำชุมชน นักวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรม ศิลปิน ตัวแทนจากองค์กรอิสระและองค์กรพัฒนาเอกชน นักธุรกิจ ตัวแทนจากสถานศึกษา โดยทำหน้าที่ในการให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กร และการให้คำปรึกษาด้านการระดมทุน เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงานต่างๆ

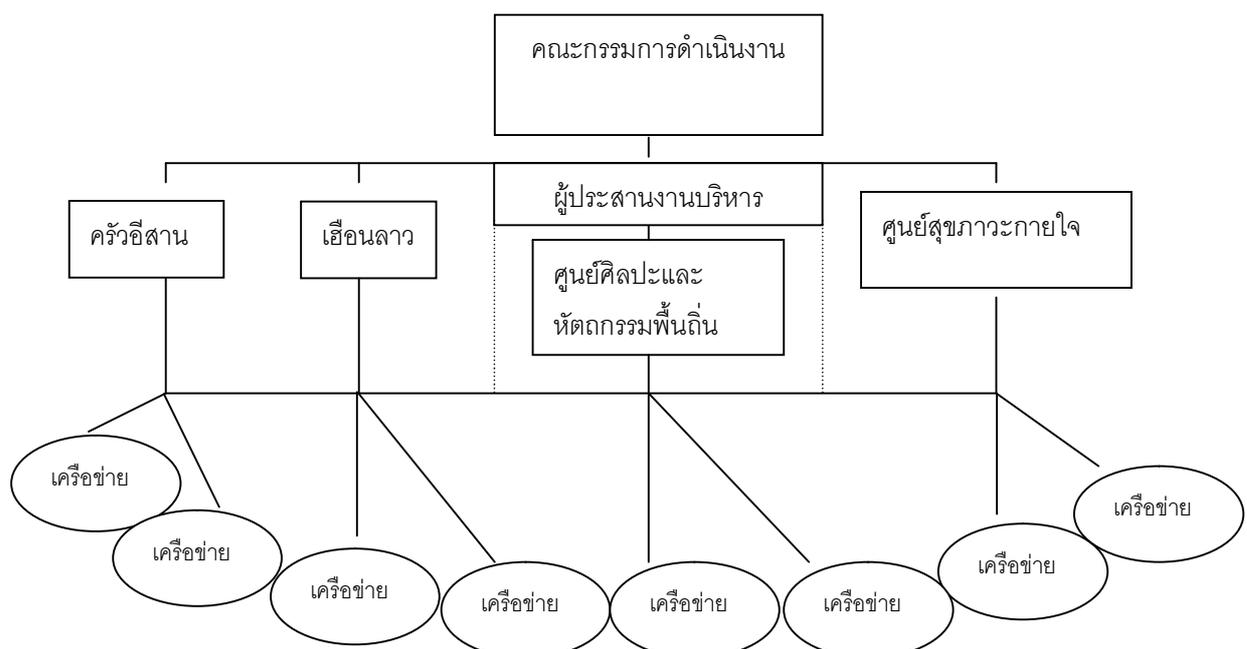
2. คณะกรรมการดำเนินงาน ทำหน้าที่ ดำเนินงานและบริหารกิจกรรมที่เกิดขึ้นต่างๆ ในโครงการ ซึ่งต้องมีศรัทธาและมีความลึกซึ้งต่อศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นอีสาน ทั้งยังต้องมีฉันทะมี ทักษะความรู้ความสามารถในศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นอีสานตามความสนใจ ในปัจจุบันนี้ของการ ดำเนินชีวิต คือ เรื่องอาหารและวัฒนธรรมการกิน ที่อยู่อาศัย ศิลปะและหัตถกรรมพื้นถิ่น กิจกรรม สันทนาการและสุขภาพะกายใจ

3. ผู้ประสานงานโครงการ ทำหน้าที่ ในการประสานเครือข่ายให้เกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างองค์กร จะต้องเป็นผู้มีความรักความศรัทธาในศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นอีสาน และมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ มีความเป็นกัลยาณมิตร

4. เครือข่ายทางวัฒนธรรม ที่เป็นผู้มีความสนใจ มีความรักศรัทธาในศิลปวัฒนธรรม พื้นถิ่นอีสาน ลักษณะเครือข่ายประกอบด้วย 2 ส่วนคือ เครือข่ายกลุ่มผู้นำการเปลี่ยนแปลง เช่น นักปราชญ์หรือผู้รู้ในชุมชน พระสงฆ์ ผู้นำท้องถิ่น ศิลปิน นักวิชาการ ครู อาจารย์ นักบริหารจัดการ งานวัฒนธรรม เนื่องจากฐานของเครือข่ายของกลุ่มนี้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันอยู่แล้ว แต่ยังไม่ได้ ขยายวงกว้างไปถึงเครือข่ายชาวบ้านในชุมชนอื่นๆ และ เครือข่ายที่เป็นชาวบ้าน ซึ่งเป็นผู้ สร้างสรรค์ ผู้ผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ทางศิลปวัฒนธรรมที่แท้จริง ซึ่งยังกระจุกกระจายอยู่ทั่วไปใน จังหวัดขอนแก่น

ภาพที่ 5.2

แบบจำลองโครงสร้างการบริหารงานของเฮียนโฮมศิลป์

5.3 ความเป็นไปได้ด้านการตลาด

5.3.1 การวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอกของ เฮียนโฮมศิลป์

จุดแข็ง

1. การดำเนินงานที่มีรูปแบบการบริหารจัดการที่มีการวางแผนอย่างเป็นขั้นตอน แต่ในขณะเดียวกันก็มีความยืดหยุ่นในการปรับเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ
2. เป็นองค์กรที่เน้นเรื่องกระบวนการเรียนรู้เชิงลึก ที่สร้างกระบวนการเรียนรู้ในเชิงคุณค่าและมีทิศทางจิตวิญญาณ
3. มีการดำเนินงานที่ใช้ต้นทุนทางวัฒนธรรมในเรื่องของปัจจัยที่สอดคล้องกับท้องถิ่น
4. มีการตกแต่งสถานที่ที่อิงกับธรรมชาติของท้องถิ่น มีบรรยากาศที่เข้ากับท้องถิ่น อีสาน ที่มีความเรียบง่าย เป็นกันเอง เชื่อเชิญให้คนท้องถิ่นเข้าร่วมกิจกรรม
5. มีผู้นำองค์กรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้
6. เป็นเครือข่ายความร่วมมือในกลุ่มผู้นำตามฐานการเรียนรู้ 4 ปัจจัย เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและความเข้มแข็งในการขับเคลื่อนทางวัฒนธรรม

จุดอ่อน

1. ขาดต้นทุนด้านเครือข่าย กล่าวคือ การดำเนินการอยู่ในระหว่างการเริ่มสร้างเครือข่ายให้กับองค์กร
2. กิจกรรมจัดขึ้นโดยเอาต้นทุนทางชุมชนเป็นตัวตั้ง มิได้จัดตามความสนใจของผู้ร่วม ทำให้ในบางครั้งกิจกรรมอาจไม่ตรงกับช่วงเวลาที่ผู้เรียนสนใจ
3. กระบวนการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมเป็นการเรียนรู้ในเชิงลึกและต้องใช้เวลา
4. การเรียนรู้และการบริหารจัดการต้องการบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจที่ลุ่มลึกในเรื่องของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งมีอยู่จำนวนน้อย

โอกาส

1. ชุมชนอีสานเป็นชุมชนที่ลักษณะเปิดกว้างในการรับรู้สิ่งใหม่ การเปิดศูนย์การเรียนรู้จึงมีความเป็นไปได้ที่คนในชุมชนอีสานจะให้ความสนใจ

2. ในชุมชนอีสาน ยังเรียกได้ว่ามีความศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่อื่นๆ ให้ความสำคัญและยกย่องผู้นำทางจิตวิญญาณ ยังมีจุดเริ่มต้นในการฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม
3. ต้นทุนทางด้านทรัพยากรบุคคลในการสร้างศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นยังมีอยู่มาก กล่าวคือ มีปราชญ์ และผู้นำชุมชนที่มีความรู้ความเข้าใจ และมีความชำนาญด้านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต
4. ผู้นำองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นให้ความสนใจและให้การสนับสนุนเรื่องการศึกษาที่มีฐานมาจากวัฒนธรรมท้องถิ่นอีสานเป็นอย่างดี และมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนงานทางด้านศิลปวัฒนธรรมมากขึ้น
5. พ.ร.บ. การศึกษา ๒๕๔๒ ให้ความสำคัญกับหลักสูตรท้องถิ่น ทำให้คนในท้องถิ่นตื่นตัว และกลับมาส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น
6. องค์กรด้านการศึกษาและนักวิชาการที่อยู่ในระบบหันมาให้ความสนใจและปรับกลยุทธ์มาสู่กระบวนการเรียนรู้ตามอัธยาศัยบนฐานของวัฒนธรรมมากขึ้น
7. การเกิดขึ้นของกระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสนใจจากภาครัฐ และยังมีผลต่อการขอการสนับสนุนเงินทุนจากในและต่างประเทศ
8. ขอนแก่นเป็นเมืองที่เป็นศูนย์กลางการพัฒนาในด้านต่างๆตามนโยบายของรัฐ ทำให้เกิดกลุ่มประชากรที่มีการศึกษาสูงจากการย้ายถิ่นฐานในการประกอบอาชีพตามระบบราชการของภาครัฐ และภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งกลุ่มนี้มีรูปแบบในการดำเนินชีวิตและการพัฒนาคุณภาพชีวิตไปในทิศทางที่สนับสนุนและเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมมากขึ้น

อุปสรรค

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่ผ่านมามุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทุนนิยมทางด้านเศรษฐกิจ และส่งผลกระทบต่อมาถึงผู้คนในสังคมที่ให้ความสนใจวัฒนธรรมแบบตะวันตกมากขึ้น ส่งผลให้ประชาชนในเมืองขอนแก่นที่รับนโยบายต่างๆมาจากส่วนกลางให้ความสำคัญกับค่านิยมของความทันสมัยแบบตะวันตกมากกว่าความเป็นท้องถิ่นและภูมิปัญญาดั้งเดิม
2. ระบบเครือข่ายฐานการเรียนรู้ของกลุ่มองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรในอีสานยังขาดการเชื่อมประสานร่วมมือกันพัฒนาในด้านต่างๆ ขาดการสื่อสาร การแลกเปลี่ยน

เรียนรู้ และการมองเห็นประโยชน์ร่วมกัน ทำให้ขาดพลังในการขับเคลื่อนกิจกรรมทางวัฒนธรรมให้มีความลึกซึ้งหลากหลายหลายต่อเนื่อง

3. ตัวกลางทางการตลาดที่จะเป็นผู้เผยแพร่ผลงานด้านศิลปวัฒนธรรมยังไม่เห็นความสำคัญ เห็นคุณค่าของงานศิลปวัฒนธรรม ทำให้การสนับสนุน ส่งเสริมงานด้านนี้น้อย

จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของเฮียนของเฮียนโฮมศิลป์ แล้วนำผลการวิเคราะห์จุดอ่อนที่มีอยู่ในศูนย์การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมในจังหวัดขอนแก่น มาเปรียบเทียบทำให้เห็นความแตกต่างที่เป็นไปได้ในการแก้ไขปรับปรุงจุดอ่อนที่มีอยู่ ให้กลายเป็นจุดแข็งคือ มีผู้นำนองคirkที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางด้านการบริหารงานวัฒนธรรม ทั้งยังมีความเข้าใจที่ลึกซึ้งในด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ เนื่องจากมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนทั้งในระดับอุดมศึกษาที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น และ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่โรงเรียนรุ่งอรุณ ซึ่งนับได้ว่าเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงและประสบความสำเร็จ ในด้านของการจัดกระบวนการเรียนการสอนทางเลือกแบบวิถีพุทธ เป็นหนึ่งในโรงเรียนต้นแบบโครงการโรงเรียนวิถีพุทธของกระทรวงศึกษาธิการ และน่าจะเชื่อมต่อเป็นเครือข่ายการเรียนรู้จากฐานของโรงเรียนรุ่งอรุณสู่เครือข่ายในท้องถิ่นได้ไม่ยาก เนื่องจากโรงเรียนรุ่งอรุณมีความสัมพันธ์ที่ดี มีความร่วมมือกับเทศบาลนครขอนแก่นและวัดไชยศรีอยู่แล้ว นอกจากนี้ผู้นำนองคirkยังมีฉันทะ มีความรัก มีความศรัทธาในคุณค่าของการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นอีสานอันเป็นภูมิปัญญาของผู้นำนองคirk ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการเริ่มต้นจัดทำศูนย์การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่น ทั้งยังได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ทัศนกรรมพื้นบ้านด้านงานทอและงานปั้นดินแล้วถอดกระบวนการเรียนรู้ การสร้างสรรค์ศิลปะ ทัศนกรรมพื้นบ้านด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีความเชื่อมั่นว่าจะสามารถบริหารจัดการให้เฮียนโฮมศิลป์เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่ทำให้เกิดความเข้าใจตนเอง สามารถปรับสมดุลให้เป็นการเรียนรู้ทั้งภายนอกภายในแบบเชิงลึกและดำเนินงานให้เกิดความยั่งยืน สำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กล่าวมาได้

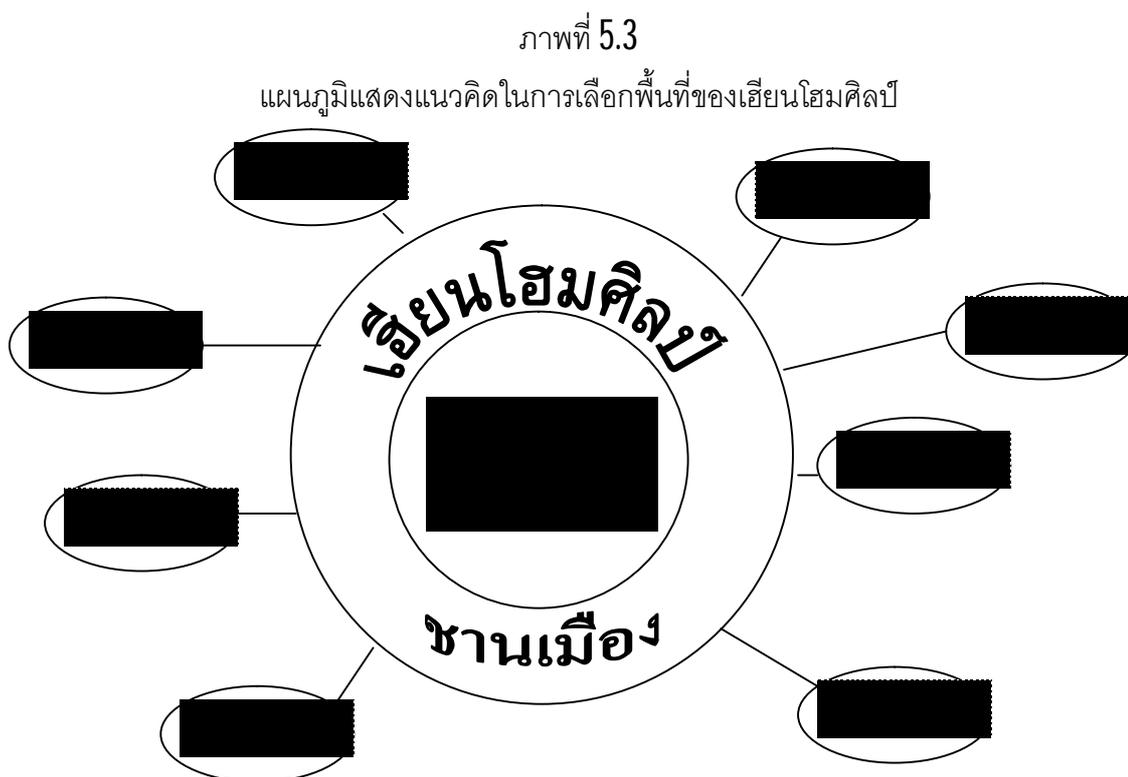
นอกจากนี้เฮียนโฮมศิลป์ ยังให้ความสำคัญในการสร้างเครือข่ายกับตัวกลางทางการตลาดที่จะเป็นผู้เผยแพร่ผลงานด้านศิลปวัฒนธรรม ทั้งภาครัฐและโดยเฉพาะอย่างภาคธุรกิจเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมกับเฮียนโฮมศิลป์ในการสนับสนุนส่งเสริมงานศิลปะ ทัศนกรรม วัฒนธรรมพื้นถิ่น ด้วยความรู้ความเข้าใจและมองเห็นช่องทางในการผสมผสานประโยชน์ การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจกับคุณค่าของงานศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่น อย่างไม่หลงลืมรากเหง้าทางวัฒนธรรมพื้นถิ่น โดยเน้นการพัฒนาต้นทุนทางวัฒนธรรมควบคู่ไปกับทุนทางสังคม บนฐานเศรษฐกิจแบบพอเพียง

5.3.2 สภาพตลาดทั่วไป

ในจังหวัดขอนแก่นศูนย์การเรียนรู้ตามอัธยาศัยทางศิลปวัฒนธรรมมีอยู่น้อย และส่วนใหญ่ที่อยู่ก็จะอยู่ในระบบ ซึ่งขาดความยืดหยุ่นด้านการบริหาร และศูนย์การเรียนรู้ไม่ได้เป็นไปในเชิงลึก ส่วนใหญ่เน้นที่การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ในรูปแบบของการเยี่ยมชมการจัดแสดง ไม่ได้เน้นที่การจัดกระบวนการเรียนรู้ ตัวกลางทางการตลาดที่จะเป็นผู้สนับสนุน ส่งเสริมเผยแพร่งานทางด้านศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่น ส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเฉพาะองค์กร การสนับสนุนจึงไม่ลงลึกและขยายขอบเขตไปถึง ชาวบ้าน ชุมชน หรือผู้ผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมอย่างทั่วถึงและแท้จริง

5.3.3 สถานที่ของเฮียนโฮมศิลป์

เฮียนโฮมศิลป์ วางตำแหน่งองค์กรเป็นประตูหน้าร้านที่เปิดไปสู่การเรียนรู้คุณค่าของศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่น จึงตั้งอยู่ในบริเวณชานเมืองขอนแก่นที่ไม่ห่างไกลชุมชนเมืองอันเป็นรอยต่อและเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นเมืองกับความเป็นพื้นถิ่น และมีพื้นที่เพียงพอสำหรับการดำเนินงานอย่างครบวงจรสำหรับเครือข่ายกระจายอยู่ทั่วไป ดังภาพที่ 5.3

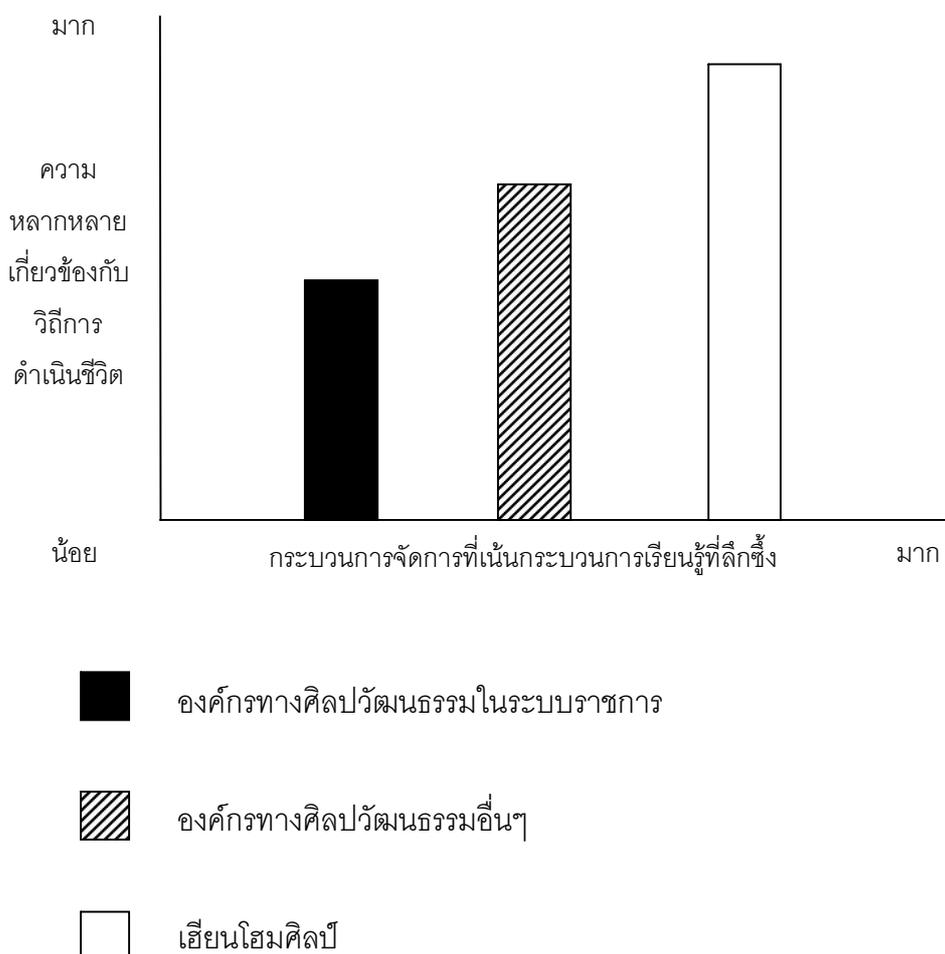

5.3.4 ตำแหน่งขององค์กร

เฮียนโฮมศิลป์ เป็นศูนย์การเรียนรู้ตามอัธยาศัยที่มีแนวทางการจัดการด้านวัฒนธรรมเข้ามาช่วยเสริมให้เกิดความสมดุล ด้านการบริหารจัดการที่เน้นกระบวนการเรียนรู้เชิงลึกที่สัมพันธ์กันระหว่างภายนอกกับภายใน กับความเกี่ยวข้องสัมพันธ์และสอดแทรกเข้าไปกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนปัจจุบัน ด้วยรูปแบบและกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งการลงมือทำจริง การกินอยู่ ดู ฟัง และการปรับใช้เป็น ดังภาพที่ 5.4

ภาพที่ 5.4

แผนภูมิแสดงตำแหน่งของเฮียนโฮมศิลป์

5.3.5 สภาพความร่วมมือและการสร้างเครือข่าย

เนื่องจากนโยบายขององค์กร มีแนวทางที่ไม่เน้นด้านการแข่งขัน แต่มีลักษณะการทำงานเพื่อการเชื่อมโยงประสานเครือข่าย ดังนั้น กลุ่มองค์กรด้านศิลปวัฒนธรรมอื่นๆ ถือได้ว่าเป็นองค์กรที่เป็นเครือข่ายในอนาคต

5.3.6 กลุ่มเป้าหมาย (Target Group)

แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ กลุ่มคนรุ่นใหม่ หรือชนชั้นกลางที่มองหาทางเลือกในการดำเนินชีวิต เช่น กลุ่มเครือข่ายจัดการศึกษาโดยครอบครัว (Home School) ที่จะเข้ามาเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้ และจะเป็นกำลังสำคัญ (Change Agent) ที่จะเข้าไปประสานให้เกิดกลุ่มเป้าหมายรอง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายรองเกิดความเชื่อมั่นในคุณค่าภูมิปัญญาของท้องถิ่น

กลุ่มเป้าหมายรอง ได้แก่ ประชาชนชาวบ้านในท้องถิ่นที่สั่งสมภูมิปัญญา ภูมิธรรม ความสามารถมาช้านาน เป็นกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหรือผลิตรายงานด้านศิลปวัฒนธรรมอย่างแท้จริง

ส่วนกลุ่มเป้าหมายอื่น เช่น นักเรียน นักศึกษา เยาวชน เป็นกลุ่มเป้าหมายที่ศูนย์การเรียนรู้อื่นๆ ในจังหวัดขอนแก่น เช่น สำนักวัฒนธรรม หรือโฮมมูนมังฯ ค่อนข้างที่จะให้ความสำคัญ และถือว่าเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักอยู่แล้ว สำหรับกลุ่มนี้เฮียนโฮมศิลป์จะใช้วิธีพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือองค์กรทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในจังหวัดขอนแก่น เพื่อให้โครงการเหล่านั้นให้ความสำคัญกับการกระตุ้นกระบวนการเรียนรู้ในระบบในเชิงลึก เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างความรู้ภายนอกและความรู้ภายในสำหรับเด็กและเยาวชนมากขึ้น รวมถึงการพัฒนากิจกรรมเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องเชื่อมโยงกับองค์กรอื่นๆ โดยเฮียนโฮมศิลป์จะจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นในเชิงลึกเพื่อเป็นทางเลือกให้กับนักเรียนนักศึกษา อันจะนำไปสู่การสร้างฐานสำหรับกลุ่มเครือข่ายจัดการศึกษาโดยครอบครัวต่อไป เช่น จัดหลักสูตรระยะสั้นปั้นดินปั้นใจ หรือหลักสูตรระยะสั้นจิตวิญญาณงานทอ หลักสูตรของเล่นอีสาน เป็นต้น โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ผ่านศิลปะ ทัศนกรรมพื้นถิ่นอีสาน ทั้งครอบครัว เช่น พ่อหรือแม่เรียนกับลูก พี่กับน้องเรียนด้วยกัน โดยเน้นเป้าหมายในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพภายในเฉพาะบุคคล

5.4 ความเป็นไปได้ด้านการเงิน

5.4.1 การประเมินเงินทุนในสินทรัพย์ถาวร

5.4.1.1 ที่ดินและการปรับปรุงที่ดิน

สถานที่ตั้งของเฮียนโฮมคิลป์ อยู่ที่บริเวณรอบๆชานเมืองขอนแก่น มีขนาดพื้นที่ประมาณ 2 ไร่ มีทางเข้าออกและเดินทางได้สะดวก เป็นพื้นที่ธรรมชาติท่ามกลางบรรยากาศของทุ่งนาอีสาน จากการสอบถามราคาประเมินที่ดินบริเวณชานเมืองขอนแก่นจากบริษัทพิฆานกรู๊ป ซึ่งดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับก่อสร้างหัตถ์พยในภาคอีสาน เมื่อวันที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2550 ได้ข้อมูลว่าราคาประเมินไร่ละ 800,000 บาท การประเมินราคาที่ดินมีรายละเอียดดังนี้

โดย ที่ดินราคา	1,600,000 บาท
ค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงที่ดิน	500,000 บาท
รวม	2,100,000 บาท

5.4.1.2 สิ่งปลูกสร้าง

สิ่งปลูกสร้างประกอบด้วยเฮือนหมูอีสานที่เป็นที่พักอาศัย จำนวน 4 หลังสำหรับ 4 ฐานการเรียนรู้ เชื่อมต่อกันสามารถจัดทำเป็นห้องพักได้ 8 ห้อง มีได้ตุนสูงสามารถใช้เป็นพื้นที่สำหรับจัดกิจกรรม และเป็นสถานที่สำหรับทำงานและเรียนรู้ศิลปะ หัตถกรรมได้ มีครัวและร้านอาหารแบบอีสาน มีพื้นที่ใช้สอยประมาณ 350 ตารางเมตร ประมาณการค่าก่อสร้างอยู่ที่ตารางเมตรละ 12,000 บาท (ดูภาคผนวก ง)

โดย สิ่งปลูกสร้างราคา	4,200,000 บาท
-----------------------	---------------

5.4.1.3 เครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุทางวัฒนธรรม

เป็นวัสดุอุปกรณ์สำหรับการเรียนรู้ เช่น วัสดุอุปกรณ์แบบครัวอีสาน เครื่องเล่นพื้นบ้าน แป้นหมอนสำหรับงานปั้น เต้าเผา กี๋ทอผ้า ที่ค่อยๆสะสมไปตามโครงการจัดกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกศูนย์

โดย เครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุทางวัฒนธรรมทั่วไปในช่วงเริ่มต้น	100,000 บาท
แป้นหมอน 6 ตัวๆละ 6,000 บาท เป็นเงิน	36,000 บาท
กี๋ทอผ้า 6 หลังๆละ 6,000 บาท เป็นเงิน	36,000 บาท
เต้าเผางานปั้น	50,000 บาท
รวม	222,000 บาท

5.4.1.4 ค่าเครื่องใช้สำนักงาน	100,000 บาท
รวมเงินลงทุนในสินทรัพย์ถาวรทั้งสิ้น	6,622,000 บาท

5.4.2 แผนการลงทุน

ตารางที่ 5.1

แสดงรายละเอียดของแผนงานและระยะเวลาดำเนินงานในการลงทุน

เดือน

รายละเอียด	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ที่ดินและปรับปรุงที่ดิน												
สิ่งปลูกสร้าง												
เครื่องมือเครื่องใช้ทางวัฒนธรรม												
เครื่องใช้สำนักงาน												
เริ่มดำเนินการ												

5.4.3 การประเมินต้นทุนในการดำเนินงาน

เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่ประกอบไปด้วย

5.4.3.1 ค่าตอบแทนบุคลากร

- คณะกรรมการดำเนินงาน 4 เครือข่าย 4 คนรวม 60,000 บาท
- ผู้ประสานงานทั่วไป 10,000 บาท
- ชาวบ้านจาก 4 เครือข่าย 4 คนๆละ 6,000 บาทรวม 24,000 บาท

5.2.3.2 ค่าน้ำ ค่าไฟ และค่าสาธารณูปโภคต่อเดือน 5,000 บาท

รวมต้นทุนในการดำเนินงานต่อเดือน 153,000 บาท

5.4.4 สรุปเงินทุนที่ต้องการใช้

เงินลงทุนเริ่มแรกที่เขียนโหมศิลป์ต้องการใช้ในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นรวมเป็นเงินทั้งสิ้น 8,622,000 บาท

ประกอบด้วย

- ที่ดินและการปรับปรุงที่ดิน	2,100,000 บาท
- สิ่งปลูกสร้าง	4,200,000 บาท
- เครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุทางวัฒนธรรม	222,000 บาท
- ค่าเครื่องใช้สำนักงาน	100,000 บาท
- เงินทุนหมุนเวียนสำหรับดำเนินงาน	2,000,000 บาท
รวมทั้งสิ้น	8,622,000 บาท

5.4.4 แหล่งที่มาของเงินลงทุน

คณะกรรมการดำเนินงานระดมทุนจากภาครัฐและเอกชนโดยแบ่งสัดส่วนของทุน คือ

มาจากคณะกรรมการดำเนินงาน	10 %
มาจากภาคธุรกิจ	10 %
มาจากภาครัฐและองค์กรอิสระ	80 %

5.4.5 การระดมทุน

5.4.5.1 คณะกรรมการดำเนินงานระดมทุนโดยการจัดโครงการทางศิลปวัฒนธรรม

เพื่อหารายได้ในการจัดตั้งเป็นกองทุนทางศิลปวัฒนธรรม เช่น

- หารายได้จัดการแสดง การประกวดหมอลำ ดนตรีพื้นบ้านอีสาน
- หารายได้จากการทำโครงการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
- หารายได้จากการจำหน่ายและประมูลผลงานศิลปะร่วมสมัย และศิลปะพื้นบ้าน
- หารายได้จากการจัดทำโครงการถนนสายวัฒนธรรม
- การขอรับบริจาคจากชาวบ้านและบุคคลทั่วไป ด้วยการจัดทำผ้าป่าสามัคคี และการเปิดบัญชีธนาคารสำหรับการรับบริจาค ฯลฯ

5.4.5.2 การระดมทุนจากภาคธุรกิจต้องหาผู้ที่มีความรักความสนใจในงานด้าน

ศิลปวัฒนธรรม และมองเห็นความเชื่อมโยงว่าการให้สนับสนุนงานทางด้านศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่น จะช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ให้กับวงการธุรกิจในท้องถิ่นของตนเอง โดยสรรหาจากธุรกิจที่มีความสอดคล้องกับวิถีปัจจัยสี่ในการดำเนินชีวิต เช่น

- ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์เกี่ยวกับที่พักอาศัยที่ต้องการส่งเสริมภาพลักษณ์ในเรื่องของความเข้าใจคุณค่าและให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น เข้าใจวิถีคิดของชุมชน
- ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอาหารและวัฒนธรรมการกิน เป็นธุรกิจผลิตสินค้าที่เกี่ยวข้องกับอาหารอีสาน เช่น แหนม ปลาไร่ ปลาต้ม ฯลฯ หรือร้านอาหารเพื่อสุขภาพ และยินดีที่จะให้การสนับสนุนและส่งเสริมสินค้าผลิตภัณฑ์ด้านอาหารให้เป็น ธุรกิจชุมชน
- ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับผ้าไหม ผ้าฝ้าย วัฒนธรรมการแต่งกายและเครื่องนุ่งห่มของอีสานที่มีความสนใจและเห็นคุณค่าของผ้าทอพื้นเมืองและอยากสนับสนุนให้เกิด กลุ่มผ้าทอพื้นเมือง และเกิดการพัฒนาอาชีพช่างทอพื้นเมืองให้กับคนรุ่นใหม่
- ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพกายใจ

5.4.5.3 การระดมทุนจากภาครัฐโดยเน้นองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทั้งทุนในเรื่องของงบประมาณ ทรัพยากรบุคคล วัสดุอุปกรณ์ เช่น ทำเครือข่ายความร่วมมือกับ คณะเทคโนโลยีอาหาร คณะเทคนิคการแพทย์ คณะสาธารณสุข คณะสถาปัตยกรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ สำนักวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น เทศบาลนครขอนแก่น สถาบันการเงิน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ฯลฯ กระทรวงวัฒนธรรม

5.4.5.4 ขอบการสนับสนุนจากองค์กรอิสระและองค์กรพัฒนาเอกชน เช่น

- โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.)
- สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.)
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.)
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- โครงการเพื่อการลงทุนทางสังคม
- ฯลฯ

5.4.6 การพัฒนาทุน

5.4.6.1 สร้างรายได้จากการดำเนินงานจากกิจกรรมของ เฮียนโฮมศิลป์ โดย เฮียนโฮมศิลป์จะเป็นหน้าร้านของเครือข่ายปราชญ์ทางด้านศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นในการเรียนรู้ เพื่อความเข้าใจที่ลึกซึ้ง เข้าถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น จนเกิดความตระหนักในการสืบสาน และ

การนำมาปรับเปลี่ยนใช้ในชีวิตประจำวันอย่างสม่ำเสมอ โดยรายได้ของเฮียนโฮมศิลป์มาจากการดำเนินงานดังนี้

ครัวอีสาน

ที่สามารถจำหน่ายอาหารหรือผลิตภัณฑ์อาหารอีสานแปรรูปจากชุมชนที่ยังคงคุณค่าด้านภูมิปัญญาและเรื่องราววัฒนธรรมการกินแบบดั้งเดิมของชาวอีสาน

เฮือนลาว

เป็นที่พักทั้งระยะสั้นและระยะยาว (Home stay & Long stay) ให้กับผู้สนใจทั้งในและนอกชุมชน รวมถึงนักท่องเที่ยว ที่สนใจเรียนรู้งานศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่น เป็นที่พำนักให้กับศิลปิน ประชาชนชาวบ้าน นักธุรกิจที่สนใจการลงทุนทางวัฒนธรรม ฯลฯ โดยให้ความสำคัญกับแนวคิดของสภาพแวดล้อมของที่พักอาศัยที่มีผลต่อการเรียนรู้งานศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่น การสัมผัสบรรยากาศและที่อบอวลไปด้วยการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เรียบง่ายและเป็นธรรมชาติ

ศูนย์ศิลปะและหัตถกรรมพื้นถิ่น (Arts & Crafts Workshop)

สถานที่ทำงาน เรียนรู้และการจัดแสดงศิลปะและหัตถกรรมพื้นถิ่นโดยจัดทำทั้งการเรียนรู้ในระยะสั้น การเรียนรู้ในระยะยาว การลงพื้นที่เครือข่ายเพื่อเรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริงกับช่างชาวบ้าน ประชาชนชุมชน การสร้างสรรค์ผลงานจริง เช่น งานปั้น การทำภาชนะเครื่องใช้สำหรับครัวอีสาน งานทอ วัฒนธรรมการแต่งกายแบบอีสาน

ศูนย์สุขภาวะกายใจ (Club & Meditation)

โดยเน้นไปที่การพัฒนาการรับรู้ประสาทสัมผัสทั้ง 6 ในการเข้าถึงความจริง ความดี ความงาม (สุนทรียภาพแบบตะวันออก) ผ่านศิลปะและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อฟื้นฟูหรือพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีความสมดุล มีความสุขทั้งสุขภาพกาย และสุขภาพใจอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตัวอย่างเช่น สมุนไพรพื้นบ้าน หมอชาวบ้าน การนวด การบำบัด การดูแลสุขภาพ การอยู่ไฟ การอบสมุนไพร หมอลำผีฟ้า การแสดง หมอลำ ดนตรี นาฏศิลป์พื้นบ้าน การละเล่น กีฬาพื้นบ้าน เป็นต้น

5.4.6.2 รายได้จากดำเนินกิจการของเฮียนโฮมศิลป์และเครือข่าย นำมาจัดตั้งเป็นเป็นสหกรณ์ของเครือข่ายด้านศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่น โดยมีเครือข่ายชาวบ้านเป็นผู้ถือหุ้น มีการแบ่งปันผลกำไรส่วนหนึ่งตามการสร้างสรรค์ผลงานของแต่ละเครือข่าย และอีกส่วนหนึ่งจัดตั้งเป็นกองทุนสนับสนุนการเรียนรู้ของเครือข่ายด้านศิลปวัฒนธรรมในลำดับต่อไป

5.5 ความเป็นไปได้ด้านเศรษฐศาสตร์

5.5.1 ความสามารถของเฮียนโฮมศิลป์ที่จะพัฒนาให้เกิดทุนทางสังคม

เฮียนโฮมศิลป์เป็นองค์การอิสระที่ไม่แสวงหากำไร มีแนวคิดในการดำเนินงานเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นที่สอดคล้องกับชุมชน แนวคิดและการดำเนินงานของเฮียนโฮมศิลป์ ได้มาจากการบูรณาการแนวคิดและทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม จากการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามทั้งที่โฮงเฮียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนาและที่ศูนย์การเรียนรู้ในจังหวัดขอนแก่น โดยมีลักษณะอันเป็นรากฐานที่สามารถพัฒนาไปสู่องค์ประกอบของทุนทางสังคมที่คาดคะเนได้ในเชิงบูรณาการผลลัพธ์ของสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นได้ ดังนี้

5.5.1.1 กระบวนการเรียนรู้และการบริหารจัดการเฮียนโฮมศิลป์ ยึดหลักศิลปะ

สาธารณกุศลบนฐานคิดของพุทธศาสนาซึ่งเป็นแบบแผนที่กำหนดแนวคิดทัศนคติและภูมิปัญญาในการดำรงชีวิตของคนอีสานที่แดงออกผ่านจารีตประเพณีพิธีกรรม ภาษา วรรณกรรม ศิลปะ ทัศนกรรม สถาปัตยกรรม ดนตรี นาฏศิลป์ และปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิต หากเน้นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ไปบนฐานของศิลปวัฒนธรรมเช่นนี้ ก็จะทำให้บุคคลในชุมชนและท้องถิ่นเกิดความรัก ความเมตตา ความห่วงใย ความเอื้ออาทรต่อกัน เป็นการเรียนรู้ในการรู้จักตนเองและเข้าใจผู้อื่น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นทุนที่จะสร้างความเป็นปึกแผ่นให้กับสังคมได้

5.5.1.2 ในส่วนของกระบวนการเรียนรู้ของเฮียนโฮมศิลป์ใช้ปัจจัยสี่ที่เป็นภูมิปัญญา

ท้องถิ่นเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติด้วยการกิน อยู่ ดู ฟัง ใช้ ให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมร่วมสมัย เป็นการใช้ความรู้และภูมิปัญญาที่มีอยู่เดิมของชุมชนของชุมชน และประยุกต์ปรับเปลี่ยนขึ้นมาใหม่ในการสร้าง การประดิษฐ์ และการจัดการศิลปวัฒนธรรมเกี่ยวกับการพัฒนาในด้านต่างๆทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้บุคคลในชุมชนเกิดจิตสำนึกต่อชุมชนและท้องถิ่นตนเอง ประารถานาที่จะเห็นการพัฒนาชุมชนที่ตนเองอยู่เป็นไปอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ จึงมีความตั้งใจและร่วมแรงร่วมใจในการทำงานร่วมกันโดยยึดส่วนรวมเป็นใหญ่

5.5.1.3 วิธีการบริหารจัดการของเฮียนโฮมศิลป์ เน้นที่การพัฒนาความร่วมมือแบบ

เครือข่าย ทั้งในระดับบุคคลและองค์กร ได้แก่ การนำบุคคลที่เป็นผู้นำได้แก่ ปราชญ์ท้องถิ่น พระสงฆ์ ศิลปิน นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเข้าใจในศิลปะ และวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มาให้ความรู้ และถ่ายทอดความรู้แก่ชุมชน เป็นการสร้างทุน

ทางสังคมในระดับบุคคล นอกจากนี้ในอนาคตยังพัฒนาให้เกิดเครือข่ายระดับกลุ่มและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมของเฮียนโฮมศิลป์ เช่น เครือข่ายการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นอีสาน เครือข่ายครัวอีสาน เครือข่ายเฮียนอีสาน เครือข่ายผู้นำการเปลี่ยนแปลงศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่น เครือข่ายสุขภาพกายใจแบบท้องถิ่น เครือข่ายศิลปหัตถกรรมอีสาน เครือข่ายการเล่นอีสาน

ทุนทางสังคมในรูปแบบเครือข่ายเช่นนี้ก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการ อาทิ

- ทำให้เพิ่มศักยภาพในการทำงาน และช่วยลดต้นทุนในการทำงานได้มากกว่าที่จะปลีกตัวไปทำแบบปัจเจกชน
- ทำให้เกิดจารีตประเพณีเกี่ยวกับการพึ่งพาอาศัยกัน การแบ่งปันกัน ซึ่งทำให้องค์กรชุมชนเข้มแข็งมีพลังมากขึ้น และสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ง่ายขึ้น
- เกิดความไว้วางใจกันของคนในเครือข่ายทำให้การติดต่อประสานงานและระบบข้อมูลข่าวสารมีความสะดวกรวดเร็ว ทั้งยังมีส่วนช่วยเหลือกันกลไกการทำงานในชุมชนทำให้อยู่กันอย่างสันติมีความสุขมากขึ้น ดังตัวอย่างเช่นที่เกิดขึ้นในชุมชนบ้านสาวะถี จังหวัดขอนแก่น ทั้งนี้เมื่อคนในชุมชนมีความไว้วางใจกันจะช่วยให้ชุมชนนั้นเกิดการพัฒนาและเกิดความรู้สึกที่อยากจะรักษาลักษณะที่ดีของชุมชนนั้นเอาไว้

5.5.2 องค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเพิ่มมูลค่าด้านเศรษฐกิจ

เนื่องจากนโยบายในการดำเนินงานของเฮียนโฮมศิลป์ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเครือข่าย เพื่อให้เกิดการเจริญเติบโตและการพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อผลักดันให้เกิดเครือข่ายปัจจัยสี่ที่สามารถสร้างสรรคงานด้านศิลปะและวัฒนธรรมที่พัฒนาเป็นอาชีพได้ และพัฒนาไปสู่การวางแผนทางเศรษฐกิจร่วมกับภาคธุรกิจได้ดังนี้

ครัวอีสาน

เป็นการพัฒนาเครือข่ายเพื่อให้สามารถจำหน่ายอาหาร เครื่องดื่ม หรือผลิตภัณฑ์อาหารอีสานแปรรูปจากชุมชนที่ยังคงคุณค่าด้านภูมิปัญญา และเรื่องราววัฒนธรรมการกินแบบดั้งเดิมของชาวอีสาน โดยขยายความร่วมมือกับ ร้านอาหาร ธุรกิจประเภทอาหารหรือเครื่องดื่ม ร้านค้า โรงแรมที่พักในจังหวัดขอนแก่น

เฮียนลาว

พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ให้เป็นที่พักทั้งระยะสั้นและระยะยาว ให้กับผู้ที่สนใจทั้งในและนอกชุมชน รวมถึงนักท่องเที่ยว ที่สนใจเรียนรู้งานศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่น โดยการร่วมมือกับองค์กรที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรม ผังเมือง หรือบริษัทที่เกี่ยวข้องกับอสังหาริมทรัพย์ในท้องถิ่น เพื่อสร้างภาพลักษณ์และรายได้ให้กับธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในท้องถิ่น

ศูนย์ศิลปะและหัตถกรรมพื้นถิ่น

สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับ สถาบันและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อเป็นสถานที่รองรับการทำงาน การเรียนรู้และการจัดแสดงศิลปะและหัตถกรรมพื้นถิ่น (Art Work Shop) โดยจัดทำทั้งการเรียนรู้ในระยะสั้น การเรียนรู้ในระยะยาว การลงพื้นที่เครือข่ายเพื่อเรียนรู้ และลงมือปฏิบัติจริงกับช่างชาวบ้าน ประชาชนชุมชน การสร้างสรรค์ผลงานจริง เช่น งานปั้น การทำภาชนะเครื่องใช้สำหรับครัวเรือน งานทอ และการพัฒนาทักษะฝีมือ การออกแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าทางวัฒนธรรม

ศูนย์สุขภาพระกายใจ

พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและความงาม รวมถึงบริการสนทนาการต่างๆได้แก่ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการจัดแสดงดนตรี นาฏศิลป์ หมอลำ-หมอแคน สอนสนุก โรงภาพยนตร์ บริการการท่องเที่ยว สโมสร สนามกีฬา ฯลฯ เพื่อฟื้นฟูหรือพัฒนาให้ภูมิปัญญาพื้นบ้านที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเหล่านี้ให้กลับมามีชีวิต และเป็นทางเลือกให้กับชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลและส่วนรวมได้อย่างมีความสุข ตัวอย่างเช่น สมุนไพรพื้นบ้าน หมอชาวบ้าน การนวด การบำบัด การดูแลสุขภาพ การอยู่ไฟ การอบสมุนไพร หมอลำผีฟ้า การแสดง การละเล่น กีฬาพื้นบ้าน เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าการเจริญเติบโตจากการดำเนินงานของเฮียนโฮมศิลป์ เป็นการเชื่อมโยงและผสมผสานการสร้างเครือข่ายทั้งทางวัฒนธรรม เพื่อการเข้าคุณค่าและเครือข่ายในการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจกับองค์กรทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนเป็นการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมที่พยายามก่อให้เกิดรายได้และพัฒนาไปสู่การสร้างงานสร้างอาชีพในท้องถิ่น เพื่อนำผลกำไรที่ได้จากการผลิตการสร้างสรรคงานศิลปวัฒนธรรมกลับคืนสู่ผู้คนในชุมชน